	Тракийски университет – Стара Загора Стопански факултет		Издание: 1.0
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.2.1	В сила от: 14.09.2011
	Име на документа Учебна програма		Страница: 1 от 10

УТВЪРЖДАВАМ:

ДЕКАН:
(ДОЦ. Д-Р БЛАГА СТОЙКОВА)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина	Аграрна икономика
Научна специалност	Икономика и управление (селско стопанство)
Област на висше образование	3.0. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление	3.8. Икономика
Статут на дисциплината	☒ задължителна ☐ избираема ☐ факултативна
Курс	Редовно/Задочно/Самостоятелна форма
Семестър	3/4
ОНС	ДОКТОР
Форма за проверка на знанията	☒ писмен изпит ☐ тест ☐ друга

Обсъдена на Катедрен съвет	
Приета на заседание на Комисията по учебна дейност и качество на обучението	20.07.2020 г., Протокол № 11
Утвърдена на Факултетен съвет	21.07.2020 г., Протокол № 12

Стара Загора, 2020 г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

1. ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

Код на дисциплината	Редовно обучение				Задочно обучение				Самостоятелна форма				Кредити
	Аудиторна		Извънаудиторна		Аудиторна		Извънаудиторна		Аудиторна		Извънаудиторна		
	Лекции	Упражнения Семинари	Учебни практики	Други форми	Лекции	Упражнения Семинари	Учебни практики	Други форми	Лекции	Упражнения Семинари	Лекции	Упражнения Семинари	
Форми на аудиторна работа	30				15				30				
Практически занятия													
Семинари		30				15				30			
Форми на извънаудиторна работа													
Подготовка за семинар													
Самоподготовка за текущ контрол и изпит													
Други форми													
ОБЩО	30	30		65	15	15		95	30	30		95	5

2. ВОДЕЩ ДИСЦИПЛИНАТА: **Доц. д-р Хр. Момчилов:**

Водещи упражнения/практически занятия/семинари: **Доц. д-р Хр. Момчилов:**

	Тракийски университет – Стара Загора Стопански факултет		Издание: 1.0
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.2.1	В сила от: 14.09.2011
	Име на документа Учебна програма		Страница: 3 от 10

3. АНОТАЦИЯ

Дисциплината се преподава на докторанти по специалността: "Икономика и управление (селско стопанство)". Изискване е преди това да са изучавани: "Микроикономика", "Макроикономика", "Икономика и управление на предприятието".

Описание на съдържанието на дисциплината:

В разработената учебна програма за дисциплината **Аграрна икономика** логическо свързано са разгледани следните проблеми:

- Търсене на аграрни продукти;
- Земята като производствен фактор;
- Труд и работна сила в селското стопанство;
- Капитал;
- Теория на производствените функции. Функцията "Фактор - Продукт";
- "Фактор - Фактор"зависимост. Алтернативна замяна на производствени фактори;
- "Продукт - Продукт" зависимост. Комбиниране на продукти;
- Производствени разходи в селското стопанство;
- Принципи за максимизация на печалбата;
- Предлагане на аграрни продукти;

Език на преподаване: **български**.

	Тракийски университет – Стара Загора Стопански факултет		Издание: 1.0
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.2.1	В сила от: 14.09.2011
	Име на документа Учебна програма		Страница: 4 от 10

4. СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

4.1. АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ

4.1.1. ЛЕКЦИИ

№	Тема	Хорариум часове		
		Редовно	Задочно	Самостоятелна
1.	Търсене и предлагане на селскостопански продукти;	4	2	4
2.	Характер на икономическите критерии свързани с труда; Пазар на труда; Производителност на труда;	4	2	4
3.	Капитал Същност и класификация на капитала, дълготрайни активи, амортизация; Методика на амортизационните отчисления; Краткотрайни активи; Оборотен капитал, финансиране на капитала в селското стопанство;	4	2	4
4.	Теория на производствените функции. Функцията "Фактор - Продукт"; "Фактор - Фактор" зависимост. Алтернативна замяна на производствени фактори; "Продукт - Продукт" зависимост. Комбиниране на продукти;	4	2	4
5.	Производствени разходи. Същност и класификация на разходите; Анализ на средните съвкупни разходи; Зависимости между видовете разходи и продукцията;	4	2	4
6.	Принципи за максимизация на печалбата. Същности подходи Максимизация на печалбата чрез оптимизиране на количеството продукция; Максимизация при ограничени входящи ресурси; Максимизация чрез алтернативна замяна на фактори;	2	1	2
7.	Земята като производствен фактор	4	2	4

	Тракийски университет – Стара Загора Стопански факултет		Издание: 1.0
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.2.1	В сила от: 14.09.2011
	Име на документа Учебна програма		Страница: 5 от 10

	Пазар на земята; Подходи и методи за определяне цена на земята;			
8.	Аренда и арендни отношения Методи за определяне размера на рентата;	4	2	4
Общо		30	15	30

4.1.2. СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ

№	ТЕМА	Хорариум часове		
		Редовно	Задочно	Самостоятелна
1.	Търсене и предлагане на селскостопански продукти. Ценова еластичност на търсене и предлагане.	4	2	2
2.	Характер на икономическите критерии свързани с труда; Производителност на труда;	4	2	2
3.	Капитал Същност и класификация на капитала, дълготрайни активи, амортизация; Методика на амортизационните отчисления;	4	2	2
4.	Теория на производствените функции. Функцията "Фактор - Продукт"; "Фактор - Фактор" зависимост. Алтернативна замяна на производствени фактори; "Продукт - Продукт" зависимост. Комбиниране на продукти;	4	2	2
5.	Производствени разходи в селското стопанство. Анализ на средните съвкупни разходи; Зависимости между видовете разходи и продукцията;	4	2	2
6.	Принципи за максимизация на печалбата. Същности подходи. Максимизация на печалбата чрез оптимизиране на количеството продукция; Максимизация при ограничени входящи ресурси; Максимизация чрез алтернативна замяна на фактори;	4	2	2
7.	Земята като производствен фактор	4	2	2

	Тракийски университет – Стара Загора Стопански факултет		Издание: 1.0
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.2.1	В сила от: 14.09.2011
	Име на документа Учебна програма		Страница: 6 от 10

	Пазар на земята; Подходи и методи за определяне цена на земята;			
8.	Аренда и арендни отношения Методи за определяне размера на рентата;	2	1	1
Общо:		30	15	30

	Тракийски университет – Стара Загора Стопански факултет		Издание: 1.0
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.2.1	В сила от: 14.09.2011
	Име на документа Учебна програма		Страница: 7 от 10

5. ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

Обучението се осъществява чрез комбинирането на лекции със семинарни занятия, решаване на индивидуални задачи, тестове и подготовката на самостоятелна курсова работа.

Необходимите ресурси за обучение са: мултимедия, компютърен клас с интернет-връзка.

5.1. Лекции. Лекционният материал се онагледява чрез мултимедия. Периодически се провежда събеседване върху предадения лекционен материал.

5.2. Упражнения. По време на упражненията студентите придобиват знания и умения да боравят с методики, касаещи изчисляване на показатели за ефективност от използването на факторите земя, труд, капитал; показатели за оценка на ДМА на предприятието. Изучават се принципите за максимизация на печалбата на предприятието.

5.3. Семинари

6. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ЗНАНИЯТА

СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ЗНАНИЯТА

В зависимост от прилаганата система и критерии на преподавателя!

Крайната оценка се формира по шестобална система, минималната оценка за успешно приключване на обучението е "Среден (3)", а спрямо Европейската система за трансфер на кредити съпоставимостта на оценките е:

Отличен 6	Много добър 5	Добър 4	Среден 3		Слаб 2	
A	B	C	D	E	FX	F
Присъждат се кредити, както е по учебния план					Не се присъждат кредити	

Участие в дискусии	10%
Тестове	10%
Индивидуални задачи	10%
Набиране и анализ на данни	10%
Приложение на учебния материал в дисертацията	25 %
Изпит – окончателно оформяне на семестриалната оценка.	35%

Скала за оценка (100%): минимум 60% , т.е. Среден 3; 61-73% - Добър 4; 74-87% - Много добър 5 и повече от 87% - Отличен 6.

	Тракийски университет – Стара Загора Стопански факултет		Издание: 1.0
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.2.1	В сила от: 14.09.2011
	Име на документа Учебна програма		Страница: 8 от 10

7. КОНСПЕКТ

ДИСЦИПЛИНА „АГРАРНА ИКОНОМИКА ”

1. Търсене на аграрни продукти - същност и фактори на търсенето. Влияние на цената върху търсенето и ценова еластичност на търсенето.
2. Влияние на доходите на консуматорите, цени на конкурентни, допълващи стоки и предпочитания на консуматорите. Аспекти на еластичността на търсенето на аграрни продукти и формиране доходите на производителите.
3. Земята като фактор и средство за производство в селското стопанство. Количествена, качествена характеристика. Кадастър - същност и елементи.
4. Пазар на земята - размер на пазара. Цена на земята и поземлена рента. Подходи и методи за определяне цена на земята.
5. Аренда и арендни отношения - икономическа същност и предпоставки. Елементи на арендата. Методи за определяне на арендните вноски.
6. Труд и работна сила - Съдържание на икономическите категории свързани с труда. Особености на труда и работната сила в селското стопанство. Пазар на труда - същност и основни характеристики. Индивидуално търсене и предлагане на труд.
7. Пазарно търсене и предлагане на труд. Структура на дохода формиран от фактора труд.
8. Производителност на труда - същност и методи за определянето ѝ. Показатели за равнище на производителността.
9. Капиталът в селското стопанство - същност и класификация. Дълготрайни активи. Амортизация - същност и предназначение на амортизационните отчисления. Методи за установяване на амортизационните отчисления.
10. Показатели за ефективност на основния капитал. Краткотрайни активи. Обращаемост на оборотния капитал и показатели за измерването ѝ. Финансиране на капитала в селското стопанство.
11. Теория на производствените функции. Функция “фактор - продукт” - същност и форма на проявление.
12. Стадии на производствената функция “фактор - продукт”. Производствена гъвкавост (флексibilitет) и икономически оптимум на функцията.
13. “Фактор - фактор” зависимост. Производствена функция с два променливи ресурса. Алтернативна замяна на производствени фактори.
14. “Фактор - фактор” решение и минимизиране на производствените разходи “фактор - фактор” решение и максимизиране обема на продукцията.

	Тракийски университет – Стара Загора Стопански факултет		Издание: 1.0
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.2.1	В сила от: 14.09.2011
	Име на документа Учебна програма		Страница: 9 от 10

15. “Продукт - продукт” зависимост - основни понятия. Типове “продукт - продукт” зависимост.
16. Видове продукти от гледна точка на отношението им към ресурсите - избор при конкуриращи се взаимодопълващи се продукти. Закон за сравнителните предимства.
17. Производствени разходи - същност и класификация. Анализ на средните съвкупни разходи - факторен анализ на себестойността.
18. Взаимозависимости между видовете разходи и продукцията - графичен израз и характеристика на критичните точки.
19. Принципи за максимизация на печалбата - същност и подходи. Графичен израз и определяне на критичните точки. Максимизация на печалбата чрез оптимизиране на продукцията - минимум и оптимум на производството.
20. Предлагане на аграрни продукти - същност и икономически отношения. Предлагане и цената на стоката - ценова еластичност на предлагането.
21. Видове криви на предлагане. Предлагане и цена на алтернативни продукти. Предлагане и цени на производствени ресурси.
22. Технологичен напредък и предлагането на аграрни продукти. Пазарно предлагане.

8. ЛИТЕРАТУРА

1. Аграрна икономика, В. Ангелова, Ив. Георгиев, Ю. Яркова, К. Мачадо, М. Бридоу, У. Бодмер, Абагар, 2000.
2. Диагностика в агробизнеса, Т. Георгиева, Д. Киречев . - Варна : Унив. изд. Наука и икономика, 2020 .
3. Микроикономика , Ивона Георгиева Якимова и др., Варна : СТЕНО, 2018 .
4. Практикум по аграрна икономика, Ю. Яркова, Х. Момчилов, СЗ, Изд. Тракийски университет, 2011.
5. The Language of Microeconomics and Macroeconomics, Sonya Stefanova Shtereva, Iveta Asparuhova Ivanova, Sylvia Ivanova Yohanova . - Varna : Science a. Economic Publ. House, 2016

	Тракийски университет – Стара Загора Стопански факултет		Издание: 1.0
	Вид на документа: Оперативен документ	№ на документа: 7.5.1_OD_1.2.1	В сила от: 14.09.2011
	Име на документа Учебна програма		Страница: 10 от 10

9. ПРИДОБИТИ УМЕНИЯ В РЕЗУЛТАТ НА ОБУЧЕНИЕТО

Дисциплината ще даде следните основни теоретични и практически знания относно:

- Търсенето и предлагането на селскостопанските продукти, икономическата им същност и еластичността на търсенето и предлагането.
- Земята, трудът и капиталът като основни производствени фактори в аграрното производство.
- Инвестиционният процес и неговите характерни особености в земеделието.
- Теория на производствените функции. Функциите "Фактор - Продукт", "Фактор - Фактор" и "Продукт - Продукт".
- Производствените разходи в селското стопанство и принципи за максимизация на печалбата